

بقلم: فیروز تقی زاده

هردك

FUNAMBULUS PALMARUM L.

در ضمن نمونه چوندگانیکه آقای مهندس میر صاواتیان در فروردین ماه ۱۳۲۸ از سر بازار بلوچستان جمع آوری کرده بودند چند عدد هردك جاب توجه مینمود.
هردك از خانواده Scuridae (سنجابها) میباشد.
مشخصات - جثه هردك متوسط طول بدن ۱۴۲ میلیمتر و طول دم ۱۸۰ میلیمتر طول جمجمه سر ۲۳ میلیمتر و طول پای جلو ۵۶ میلیمتر است.

فورمول دندانز بشرح زیر است:

$$i \frac{1}{1} \text{ و } pm \frac{2}{1} \text{ و } m \frac{3}{3} = 22$$

دم مستور از موهای سیاه و سفید بلند است که بطور مخلوط روی دم را پوشانیده بطوری که رنگ عمومی دم و قسمت خلفی پشت حیوان خاکستری رنگ دیده میشود سه نوار زرد رنگ روشنی که از پشت حیوان عبور کرده و از رنگ قهوه مایل بخاکستری بدن کاملاً متمایز است از مشخصات اساسی هردك میباشد رنگ زیر شکم سفید مایل بزرد روشن است (شکل ۶)
فاصله بین کاسه چشم در جمجمه سر زیاد و استخوان زائده کاسه چشم بزرگ و بسمت پائین و بطرف خارج خمیده شده است.
مناطق انتشار - بطوریکه ذکر شد در ایران برای اولین بار هردك را آقای مهندس

میرسلواتیان از سر باز بلوچستان (کلیه مناطق سر باز و پیشین تا سراوان) جمع آوری کرده اند در سایر نقاط دنیا هر دك در اكثر نقاط هندوستان و سیلان انتشار دارد .

شكر ۶ - *Funambulus palmarum* L. - Fig. 6

(Original)

طرز زندگی - هر دك یکی از حیوانات مشهور هندوستان بوده و خیلی زود بانسان انس گرفته و رام میشود . حیوانی است که در روز فعالیت داشته و بیشتر نزدیک آبادی ها سکنی میکند . هر دك در جنگلهای کم درخت - باغات و جاده های مشجر یافت میشود و بنا وجود آنکه زندگی آن ارتباطی با موز و خرما ندارد او را میتوان مخصوصاً روی درخت موز و خرما مشاهده نمود و برای پیدا کردن غذا از درخت بزمین فرود آمده و در اطراف درخت ب جستجوی غذا میپردازد و بمحض آنکه او را بترسانند بالای درخت می رود گاهی از اوقات در لای سقف انبار ها و منازل سکونت میکند .

طبق اطلاعات بدست آمده در بعضی از مناطق سرباز تعداد هرډك بی اندازه زیاد است بطوریکه معمولا در روی هر ۱۰ عدد درخت خرما یک عدد هرډك مشاهده میشود .

غذای هرډك را دانه و بذر و جوانه نباتات و میوجات تشکیل می دهند طبق اظهار اهالی سرباز مخصوصا از لارو و سوسك . *Oryctes* sp روی خرما تغذیه میکند .

تعداد نسل آن هنوز در ایران مطالعه نشده در سرباز در اواسط فروردین ماه بچه های نوزاد هرډك را دیده اند و در هر دفعه در حدود ۴ بچه میزاید . تولید مثل هرډك در بین برگ های انشعابی راس درخت خرما معمولا روی درختان مرتفع انجام میگیرد .

BIOLOGIE :

Ce rongeur très commun aux Indes s'apprivoise facilement. Il a une activité diurne et vit aux proximités des agglomérations. Il vit surtout dans les forêts peu denses, aux bords des routes boisées, etc. On le trouve aussi sur les bananiers et les dattiers sans en être un hôte habituel. Il cherche sa nourriture sur le sol, sous les arbres et y grimpe dès qu'il est effrayé.

A Sarbaz on le trouve en très grand nombre habitant dans les palmeraies, se nourrissant des fruits, des graines et des pousses des platanes. On l'a vu dévorer aussi les larves et les adultes de *Oryctes sp.* Coléoptère nuisible aux dattiers de cette région.

La biologie de *Funambulus* n'a pas encore été étudiée en Iran, mais on a observé ses nouveaux nés à Sarbaz vers le début d'Avril.

Résumé

FUNAMBULUS PALMARUM L.

Par F. Taghizadeh

Parmi les rongeurs ramassés par Mir Salavatian au cours de son voyage à Baloutchestan, l'auteur a remarqué une espèce de *Funambulus* qui n'était pas encore signalée en Iran.

Ce *Scuridae* possède les caractéristiques suivantes :

Taille : 142 mm .

Queue : 180 mm

Longueur du crâne : 33 mm .

Pattes postérieures : 72 mm .

« antérieures : 56 mm .

La formule dentaire est :

$$i \frac{1}{1}, pm \frac{2}{1}, m \frac{3}{3} = 22$$

La queue est couverte de longs poils noirs et blancs en mélange donnant à cette partie du corps ainsi qu'à la partie Postérieure du dos une couleur grisâtre . Trois bandes Jaune claire traversant le dos de l'animal sont bien distinctes sur la couleur brun grisâtre du corps . Le ventre est blanc jaunâtre (Fig . 6) . La distance entre les deux orbites est grande . Le bord de l'orbite porte une proéminence vers l'extérieur et vers le bas .

DISTRIBUTION :

C'est pour la première fois en Iran que M . Mir Salavatian l'a ramassé à Sarbaz (Baloutchestan) . Il se trouve depuis cette localité Jusqu'à Pichine et Saravan . C'est un *Scuridae* déjà signalé aux Indes et en Ceylan .

